
Notitie Kosten beleidsopties kinderopvang

Datum 17 juni 2021
Aan Het Kinderopvangfonds en BMK
Van SEO Economisch Onderzoek
Auteur Lucy Kok
Rapportnummer 2021-52

Copyright © 2021 SEO Amsterdam. Alle rechten voorbehouden. Het is geoorloofd gegevens uit deze notitie te gebruiken in artikelen, onderzoeken en collegesyllabi, mits daarbij de bron duidelijk en nauwkeurig wordt vermeld. Gegevens uit deze notitie mogen niet voor commerciële doeleinden gebruikt worden zonder voorafgaande toestemming van de auteur(s). Toestemming kan worden verkregen via secretariaat@seo.nl

Samenvatting

Met het oog op de formatie hebben het Kinderopvangfonds (HK) en de Branchevereniging Maatschappelijke Kinderopvang (BMK) gevraagd om berekening van de budgettaire effecten van acht scenario's voor deels gratis kinderopvang waarbij wordt uitgegaan van toegankelijkheid van het stelsel voor alle kinderen voor minimaal twee dagen, ongeacht het werk of inkomen van hun ouders. Dan is er sprake van één inclusieve voorziening en één financieringssysteem voor kinderen van werkende en niet-werkende ouders.

Gevraagd is de berekening uit te voeren uitgaande van IKK-kwaliteit en uitgaande van een extra kwaliteitsimpuls. Voor de extra kwaliteitsimpuls is uitgegaan van twee varianten: één met een kostenstijging conform de Scenariostudie Vormgeving Kindvoorzieningen (SVK) en één uitgaande van een alternatief voorstel van HK/BMK met lagere kosten van de kwaliteitsimpuls. Tabel S.1 bevat de resultaten. Deze twee alternatieven kunnen worden gezien als een range waarbinnen de extra kosten vallen.

Tabel S.1. Budgettaire lasten scenario's, structureel in mld. euro's per jaar

Scenario	Huidige IKK-kwaliteit	Kwaliteitsimpuls conform SVK	Kwaliteitsimpuls Alternatief HK/BMK
1. Twee dagen toegang met toepassen van de huidige inkomensafhankelijke kinderopvangtoeslag tabel.	0,6	1,4	1,0
2. Twee dagen gratis toegang voor kinderen van ouders met inkomen tot 1,5 keer modaal	1,3	2,1	1,7
3. Twee dagen gratis toegang voor alle kinderen. Meer uren conform huidige ouderbijdragetabel.	3,4	4,4	3,9
4. Twee dagen gratis toegang voor alle kinderen. Meer uren gratis voor werkende ouders waarbij wel de huidige maximumurennorm geldt	4,0	5,0	4,4
5. Drie dagen gratis toegang voor alle kinderen. Meer uren conform huidige ouderbijdragetabel.	4,2	5,2	4,8
6. Drie dagen gratis toegang voor alle kinderen. Meer uren gratis voor werkende ouders waarbij wel de huidige maximumurennorm geldt.	4,5	5,5	4,9
7. Vier dagen gratis toegang voor alle kinderen. Meer uren gratis voor werkende ouders waarbij wel de huidige maximumurennorm geldt.	4,5	5,6	5,0
8. Vijf dagen gratis voor alle kinderen.	4,7	5,8	5,2

Bron: SEO Economisch Onderzoek. Door afrondingsverschillen tellen de componenten niet altijd op tot het totaal

1 Inleiding

De Scenariostudie Vormgeving Kindvoorzieningen (SVK) heeft vier scenario's uitgewerkt voor het vormgeven van een toekomstig stelsel van kindvoorzieningen (SZW, 2020). Drie van de scenario's gaan uit van (deels) gratis kinderopvang:

- Scenario 0: Optimalisatie huidige stelsel
- Scenario 1: Eenvoudige en betaalbare voorzieningen voor werkende ouders. In dit scenario gaat de kinderopvangtoeslag naar 96% van de kosten tot het maximumtarief.
- Scenario 2: Kindvoorzieningen voor alle gezinnen. In dit scenario wordt de voor- en vroegschoolse educatie (VVE) geïntegreerd in de kinderopvang en krijgen werkende en niet-werkende ouders vier dagen gratis kinderopvang. In dit scenario gaat de kwaliteit van de opvang voor alle kinderen omhoog. Doordat kinderopvang volledig gratis wordt gaat de prijs ook los van de kwaliteitsimpuls omhoog, omdat de maximumuurprijs verdwijnt.
- Scenario 3: Richting een integrale voorziening. In dit scenario wordt kinderopvang voor alle ouders volledig gratis. Ook in dit scenario wordt de VVE en de kinderopvang geïntegreerd, gaat de kwaliteit van de opvang omhoog en is er geen maximumuurprijs meer.

Tabel 1 bevat de budgettaire lasten van scenario's 1 t/m 3, uitgesplitst naar de vergoeding van de uren die ouders al gebruiken en de vergoeding voor extra gebruik.

Tabel 1 Budgettaire lasten drie scenario's SVK, structureel in mld. euro's

Scenario	Huidig gebruik	Extra gebruik	Totaal
1. Kinderopvangtoeslag naar 96%;	1,1	0,9	2,0
2. Vier dagen gratis kinderopvang	2,2	3,2	5,5
3. Volledig gratis kinderopvang.	2,3	3,9	6,1

Bron: SZW, 2020. Door afrondingsverschillen tellen de componenten niet altijd op tot het totaal

Het grote verschil in kosten tussen scenario 1 en scenario 2 en 3 wordt veroorzaakt doordat in scenario 1 de maatregel alleen geldt voor werkende ouders en de VVE en kinderopvang niet zijn geïntegreerd. Bovendien is in scenario 1 geen sprake van een extra kwaliteitsimpuls boven op de wet Innovatie en Kwaliteit Kinderopvang (IKK) voor 0 t/m 3-jarigen en in scenario 2 en 3 wel. De kosten hiervan bedragen ca € 0,7 miljard per jaar. Verder vervalt in scenario 2 en 3 het maximumtarief, omdat ouders anders alsnog zouden moeten betalen voor de prijs boven het maximumtarief. Er komt in die scenario's een vast uurtarief op het niveau van de huidige gemiddelde prijzen. Dit leidt tot een verhoging van de overheidsuitgaven met ca 0,3 miljard per jaar.

Het Kinderopvangfonds en de Branchevereniging Maatschappelijke Kinderopvang vragen om aanvullende berekeningen van voorstellen waarbij wordt uitgegaan van toegankelijkheid van het stelsel voor alle kinderen van 0 t/m 12 jaar van zowel werkende als niet-werkende ouders, voor minimaal twee dagen. Dan is er sprake van één inclusieve voorziening en één financieringssysteem voor kinderen van werkende en niet-werkende ouders. Meer specifiek gaat het om de volgende voorstellen:

- A. Twee dagen toegang voor alle kinderen (vier dagdelen kinderopvang en twee dagen buitenschoolse opvang)
 1. Twee dagen toegang voor alle kinderen. Toepassen van de huidige inkomensafhankelijke kinderopvangtoeslag tabel;
 2. Twee dagen gratis toegang voor kinderen van ouders met inkomen tot 1,5 keer modaal
 3. Twee dagen gratis toegang. Meer uren conform huidige ouderbijdragetabel.
 4. Twee dagen gratis toegang voor alle kinderen. Meer uren gratis voor kinderen van werkende ouders waarbij wel de huidige maximumurennorm geldt.
- B. Drie dagen toegang voor alle kinderen (zes dagdelen kinderopvang en drie dagen buitenschoolse opvang)
 5. Drie dagen gratis toegang voor alle kinderen. Meer uren conform huidige ouderbijdragetabel.
 6. Drie dagen gratis toegang voor alle kinderen. Meer uren gratis voor werkende ouders waarbij wel de huidige maximumurennorm geldt.
- C. Vier dagen toegang voor alle kinderen (acht dagdelen kinderopvang en vier dagen buitenschoolse opvang)
 7. Vier dagen gratis toegang voor alle kinderen. Meer uren gratis voor kinderen van werkende ouders waarbij wel de huidige maximumurennorm geldt.
- D. Vijf dagen toegang voor alle kinderen (tien dagdelen kinderopvang en vijf dagen buitenschoolse opvang)

8. Vijf dagen gratis toegang voor alle kinderen.

Gevraagd is de berekening uit te voeren uitgaande van IKK-kwaliteit én uitgaande van een extra kwaliteitsimpuls. Voor de extra kwaliteitsimpuls is uitgegaan van twee scenario's: één conform de kostenstijging die gebruikt is voor de berekening van de budgettaire lasten van de SVK-scenario's en één die uitgaat van een alternatieve berekening van de kosten.

Uitgangspunten voor de berekening

De berekeningen zijn gebaseerd op veronderstellingen over de gedragsreacties die ten grondslag liggen aan de berekeningen van het ministerie van SZW voor scenario's opgenomen in de SVK-scenario-studie (SZW, 2020). Het ministerie van SZW heeft over de bij SVK-scenario's gehanteerde gedragseffecten aanvullende toelichting gegeven. Voor scenario's die niet in de SVK-scenario-studie staan zijn op basis hiervan eigen aannames gemaakt om gedragseffecten consistent te verwerken in alle scenario's. Bijlage A bevat de macro-bedragen waarop de scenario's gebaseerd zijn.

In de berekeningen is in alle scenario's uitgegaan van 11 uur per dag (5,5 uur per dagdeel) in de dagopvang. Voor de buitenschoolse opvang is uitgegaan van 4 uur per dag gedurende 40 weken en 11 uur per dag in vakantieweken.

Benadrukt moet worden dat het gaat om globale berekeningen met grote onzekerheidsmarges. Het gaat zowel om onzekerheid over de gedragseffecten als onzekerheid over de toename van de kosten als gevolg van een extra kwaliteitsimpuls.

2 Budgettaire lasten scenario's met behoud van IKK-kwaliteit

Tabel 2 bevat de budgettaire lasten van de scenario's met behoud van IKK-kwaliteit. In deze scenario's krijgen ook kinderen van niet-werkende ouders een beperkt recht op kinderopvang. De kwaliteit van de kinderopvang blijft op de huidige kwaliteitseisen conform de wet IKK. Doelgroepkinderen krijgen binnen de groepen extra aandacht om hun ontwikkeling te stimuleren, zoals nu ook het geval is. Een optie is om binnen deze variant nog extra middelen aan gemeenten toe te wijzen van € 100-€ 200 miljoen per jaar voor kinderen die extra zorg nodig hebben, bovenop de huidige € 400 miljoen die beschikbaar is voor VVE (de extra middelen zijn niet opgenomen in de extra kosten van de scenario's).

De SVK-scenario's met deels gratis kinderopvang gaan uit van het vervallen van het maximumuurtarief. Hierdoor stijgen de vergoede tarieven met 7 procent.¹ HK/BMK sluiten in onderstaande scenario's bij deze redenering aan door in alle scenario's uit te gaan van een stijging van het vergoede tarief van deze 7 procent. Dit is volgens HK/BMK een realistisch uurtarief waarvoor kinderopvang op IKK-kwaliteitsniveau voor alle kinderen geleverd kan worden.

¹ Dit is berekend door de huidige gemiddelde prijzen voor kinderopvang (dagopvang, buitenschoolse opvang en gastouderopvang) te delen door de huidige gemiddelde prijzen onder het maximumuurtarief.

1. In het eerste scenario krijgen niet-werkende ouders recht op kinderopvang en betalen daarvoor volgens de huidige ouderbijdragetabel. Door het realistische uurtarief gaan de overheidsuitgaven voor huidige gebruikers 0,3 miljard omhoog. De budgettaire lasten van extra gebruik zijn beperkt: naar schatting € 0,3 miljard per jaar. Daarvan komt € 0,1 miljard door toename van het gebruik van huidige gebruikers omdat ook de maximumuurgrens onder de twee dagen wordt losgelaten.
2. Wanneer de opvang de eerste twee dagen gratis wordt voor kinderen van werkende en niet-werkende ouders met een huishoudinkomen van maximaal 1,5 keer modaal dan bedragen de kosten naar schatting € 1,3 miljard. Daarvan wordt € 0,7 miljard veroorzaakt doordat huidige gebruikers geen ouderbijdrage meer hoeven te betalen en door het realistisch uurtarief. Eveneens ongeveer € 0,7 miljard komt doordat ouders met een laag inkomen die geen recht hadden op een ouderbijdrage formele kinderopvang gaan gebruiken en doordat ouders die al recht hadden op kinderopvangtoeslag meer uren gaan gebruiken.
3. Wanneer de opvang de eerste twee dagen gratis wordt voor alle kinderen lopen de kosten op tot naar schatting € 3,4 miljard. De kosten worden vooral veroorzaakt door extra gebruik, van zowel ouders die al gebruiken als ouders die nog geen formele opvang gebruikten.
4. Bij twee dagen gratis voor alle ouders en voor werkende ouders die meer uren opvang nodig hebben ook gratis opvang tot de maximumuurgrens (ca 140 procent van de uren van de minst werkende partner) lopen de kosten op tot € 4,0 miljard. De extra kosten worden veroorzaakt doordat nu ook alle uren boven de twee dagen die ouders al gebruikten vergoed worden. Ook gaan ouders die al formele opvang gebruikten, meer uren gebruiken, tot de maximumuurgrens.
5. Het scenario waarin ouders drie dagen gratis opvang kunnen gebruiken voor hun kinderen kost € 4,2 miljard. De vergoeding voor al gebruikte uren is lager dan in scenario 4, omdat de uren boven de drie dagen die ouders al gebruikten niet gratis worden. Daar staat tegenover dat de extra uren die ouders die nog geen formele opvang gebruikten sterker toenemen dan in het vorige scenario.
6. De budgettaire lasten van het scenario met drie dagen gratis opvang, en voor werkende ouders ook de uren daarboven gratis, bedragen € 4,5 miljard. Net als in scenario 4 worden alle uren van ouders die al gebruikten vergoed. Werkende ouders gaan in dit scenario nog iets meer uren gebruiken dan wanneer ze voor de extra uren boven de drie dagen een ouderbijdrage moeten betalen (zoals in scenario 5).
7. De budgettaire lasten van het scenario met vier dagen gratis opvang en voor werkende ouders ook de uren daarboven gratis) bedragen € 4,5 miljard.
8. Het scenario waarin kinderopvang helemaal gratis wordt kost 4,7 miljard.

Tabel 2 Budgettaire lasten voorstellen met behoud van IKK-kwaliteit, structureel in miljarden euro's per jaar

Scenario	Huidig gebruik	Extra gebruik	Totaal
1. Twee dagen toegang met toepassen van de huidige inkomensafhankelijke kinderopvangtoeslag tabel.	0,3	0,3	0,6
2. Twee dagen gratis toegang voor kinderen van ouders met inkomen tot 1,5 keer modaal	0,7	0,7	1,3
3. Twee dagen gratis toegang voor alle kinderen. Meer uren conform huidige ouderbijdragetabel.	1,4	2,0	3,4
4. Twee dagen gratis toegang voor alle kinderen. Meer uren gratis voor werkende ouders waarbij wel de huidige maximumurennorm geldt	1,6	2,4	4,0
5. Drie dagen gratis toegang voor alle kinderen. Meer uren conform huidige ouderbijdragetabel.	1,5	2,8	4,2
6. Drie dagen gratis toegang voor alle kinderen. Meer uren gratis voor werkende ouders waarbij wel de huidige maximumurennorm geldt.	1,6	2,9	4,5
7. Vier dagen gratis toegang voor alle kinderen. Meer uren gratis voor werkende ouders waarbij wel de huidige maximumurennorm geldt.	1,6	2,9	4,5
8. Vijf dagen gratis voor alle kinderen van ouders.	1,6	3,1	4,7

Bron: SEO Economisch Onderzoek. Door afrondingsverschillen tellen de componenten niet altijd op tot het totaal

3 Budgettaire lasten scenario's met kwaliteitsimpuls

De scenario's met extra kwaliteitsimpuls gaan ervan uit dat de kwaliteit van de kinderopvang voor alle kinderen van 0 tot en met 3 jaar op het niveau van de huidige VVE-kwaliteit wordt gebracht, zodat een aparte VVE-voorziening niet meer nodig is. Dat betekent onder andere (zie SZW, 2020, blz. 30) meer aandacht voor ontwikkelingsgericht werken en dat pedagogische medewerkers extra taakuren krijgen. Voor de buitenschoolse opvang bestaat de kwaliteitsimpuls onder andere uit het aantrekkelijker maken van het aanbod, onder andere door het vergemakkelijken van de eisen aan samenwerking van de kinderopvang met verschillende partijen (sportverenigingen, muziekscholen, welzijnsorganisaties).

De volgende paragraaf presenteert de kosten van de scenario's met kwaliteitsimpuls, conform de berekeningen voor Scenariostudie Vormgeving Kindvoorzieningen (SZW, 2020). De paragraaf daarna bevat de effecten van een alternatief voorstel van BMK/Kinderopvangfonds waarin lagere kosten van de kwaliteitsimpuls worden verondersteld, op basis van onderzoek van Buitenhek (2021).

Budgettaire lasten kwaliteitsimpuls conform SVK-scenario's

De kwaliteitsimpuls leidt tot hogere productiekosten van de kinderopvang. In de scenario's met kwaliteitsimpuls conform de SVK-scenario's stijgen daardoor de tarieven voor kinderen van 0 t/m 3 jaar. Alleen voor de kinderen van 0 t/m 3 jaar zijn kosten verondersteld. Voor de buitenschoolse opvang heeft het ministerie geen tarieftoename ingeboekt: de aanname is dat de extra kosten voor het verrijken van de buitenschoolse opvang wordt gecompenseerd door schaalvoordelen als gevolg van hoger gebruik (mede als gevolg van het gratis maken van de opvang in de SVK-scenario's). Gemiddeld over alle kinderen van 0 tot 12 jaar is de tariefstijging ongeveer 13 procent. Dit percentage is ook gebruikt voor het berekenen van de budgettaire lasten van de scenario's die niet in de

SVK-scenariostudie staan. Het ministerie geeft aan de gehanteerde tarieven voor de structurele situatie in de betreffende SVK-scenario's een grove inschatting zijn en zeer onzeker. Tabel 3 geeft de budgettaire effecten van de verschillende scenario's weer.

De budgettaire lasten voor huidige gebruikers stijgen meer dan 13 procent ten opzichte van de scenario's zonder kwaliteitsimpuls. Voor de huidige gebruikers stijgen de lasten met ca € 1 mld. vanwege de kwaliteitsimpuls en vanwege het invoeren van een realistisch uurtarief. Daarbovenop stijgen de overheidsuitgaven door het vervallen van de ouderbijdrage in de varianten waarin de opvang (deels) gratis wordt.

Scenario 7, vier dagen gratis, waarbij de vijfde dag gratis is voor werkende ouders (tot de maximumurgrens), komt iets duurder uit dan de SVK-variant, omdat in de SVK-variant de vijfde dag voor werkende ouders niet gratis is. Scenario 8 is iets goedkoper dan de SVK-variant met gratis opvang, omdat dit scenario niet uitgaat van integratie van buitenschoolse opvang en school. Het SVK-scenario bevatte deze veronderstelling wel, wat leidde tot extra gebruik van opvang.

Tabel 3 Budgettaire lasten voorstellen met kwaliteitsimpuls conform SVK-scenario's, structureel in miljarden euro's

Scenario	Huidig gebruik	Extra gebruik	Totaal
1. Twee dagen toegang met toepassen van de huidige inkomensafhankelijke kinderopvangtoeslag tabel.	1,0	0,4	1,4
2. Twee dagen gratis toegang voor kinderen van ouders met inkomen tot 1,5 keer modaal	1,4	0,8	2,1
3. Twee dagen gratis toegang voor alle kinderen. Meer uren conform huidige ouderbijdragetabel.	2,1	2,3	4,4
4. Twee dagen gratis toegang voor alle kinderen. Meer uren gratis voor werkende ouders waarbij wel de huidige maximumurennorm geldt	2,3	2,7	5,0
5. Drie dagen gratis toegang voor alle kinderen. Meer uren conform huidige ouderbijdragetabel.	2,1	3,1	5,2
6. Drie dagen gratis toegang voor alle kinderen. Meer uren gratis voor werkende ouders waarbij wel de huidige maximumurennorm geldt.	2,3	3,2	5,5
7. Vier dagen gratis toegang voor alle kinderen. Meer uren gratis voor werkende ouders waarbij wel de huidige maximumurennorm geldt.	2,3	3,3	5,6
8. Vijf dagen gratis voor alle kinderen van ouders.	2,3	3,5	5,8

Bron: SEO Economisch Onderzoek. Door afrondingsverschillen tellen de componenten niet altijd op tot het totaal

Budgettaire lasten kwaliteitsimpuls alternatief voorstel HK/BMK

In deze variant gaan de kosten van de opvang voor 0 t/m 4-jarigen met 6 procent omhoog als gevolg van de kwaliteitsimpuls. De 6 procent kostenverhoging is gebaseerd op onderzoek van Buitenhok (2021) naar de kosten van het verhogen van de kwaliteitseisen uit IKK naar het niveau van de VVE.² Daarnaast stellen het Kinderopvangfonds en BMK voor om 6 procent extra budget voor de buitenschoolse opvang ter beschikking te stellen voor het opleiden van medewerkers, het (meer) inzetten van coaches/pedagogisch beleidsmedewerkers, meer niet groepsgebonden uren voor

² SEO heeft geen controle verricht op deze berekeningen.

voorbereiding van een goed gedifferentieerd en gevarieerd aanbod en meer taakuren voor het voeren van oudergesprekken en gesprekken met school. Tabel 4 bevat de extra lasten van de verschillende scenario's volgens deze variant.

Tabel 4 Budgettaire lasten voorstellen alternatief voorstel HK/BMK, structureel in miljarden euro's

Scenario	Huidig gebruik	Extra gebruik	Totaal
1. Twee dagen toegang met toepassen van de huidige inkomensafhankelijke kinderopvangtoeslag tabel.	0,7	0,3	1,0
2. Twee dagen gratis toegang voor kinderen van ouders met inkomen tot 1,5 keer modaal	1,0	0,7	1,7
3. Twee dagen gratis toegang voor alle kinderen. Meer uren conform huidige ouderbijdragetabel.	1,7	2,2	3,9
4. Twee dagen gratis toegang voor alle kinderen. Meer uren gratis voor werkende ouders waarbij wel de huidige maximumurennorm geldt	1,9	2,5	4,4
5. Drie dagen gratis toegang voor alle kinderen. Meer uren conform huidige ouderbijdragetabel.	1,8	2,9	4,8
6. Drie dagen gratis toegang voor alle kinderen. Meer uren gratis voor werkende ouders waarbij wel de huidige maximumurennorm geldt.	1,9	3,0	4,9
7. Vier dagen gratis toegang voor alle kinderen. Meer uren gratis voor werkende ouders waarbij wel de huidige maximumurennorm geldt.	1,9	3,1	5,0
8. Vijf dagen gratis voor alle kinderen van ouders.	1,9	3,3	5,2

Bron: SEO Economisch Onderzoek. Door afrondingsverschillen tellen de componenten niet altijd op tot het totaal

Referenties

- Buitenhek E. (2021). Verkenning varianten peuteropvang en VE. Utrecht: Bureau Buitenhek.
- Kok, L. Plantenga, J. Schwartz, T., Weel, B. ter (2020) Naar een stabiel stelsel van kinderopvang: Amsterdam/Utrecht: SEO Economisch Onderzoek/Universiteit Utrecht.
- Weel, B. ter, Hers, J., Kok, L., Bussink, H., Kesteren, J. (2020). Doorrekening voorstellen Platform de Toekomst van Arbeid. Amsterdam: SEO Economisch Onderzoek.
- SZW (2020). Eindrapport Scenariostudie Vormgeving Kindvoorzieningen. Den Haag: Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid.
- SER (2021). Kansrijke Start voor alle kinderen van 0-13 jaar. Naar inclusieve en toegankelijke kindvoorzieningen. Den Haag

Bijlage A Macrobedragen

Onderstaande tabel bevat de macrobedragen die uitgangspunt waren voor de berekeningen, cijfers 2020. De cijfers zijn gebaseerd op de begroting SZW 2021, de begroting OCW 2021 en gegevens van SZW.

Tabel A.1 Macro budgettaire lasten kinderopvang, exclusief gedragseffecten

1	Kosten kinderopvang, excl. vve tot max uurtarief	4,6	miljard
2	Kosten VVE (ca 70 procent van onderwijsachterstanden budget OCW)	0,4	miljard
3	Kosten kinderopvang incl. VVE (rij 1+2)	5,0	miljard
4	Kosten kinderopvang incl. VVE en kosten boven max uurtarief (rij 3 X 107%)	5,3	miljard
5	Kosten kinderopvangtoeslag (KOT)	3,4	miljard
6	Totale kosten overheid, KOT plus VVE (5+2)	3,7	miljard

Bron: begroting SZW 2021, de begroting OCW 2021 en gegevens van SZW

In alle scenario's is uitgegaan van de budgettaire lasten van kinderopvang inclusief VVE (5 mld.). De extra kosten van de scenario's komen daarbovenop.

In alle scenario's is uitgegaan van een toename van de prijzen, doordat wordt uitgegaan van een realistisch uurtarief. De kostentoeename voor de overheid (ca 300 mln.) is verwerkt in de kosten van de scenario's.